

alpMedia Newsletter

Informacijska služba CIPRE – 06.11.2008, št. 21/2008
www.cipra.org/alpmedia

100.000 evrov za projekte odlične prakse na področju varstva podnebja v Alpah

Mednarodna komisija za varstvo Alp (CIPRA) je 6. novembra 2008 v Bernu v Švici razglasila dobitnike nagrade vsealpskega natečaja cc.alps: sedem občin, podjetij in organizacij je za svoje vzorne projekte s področja varstva podnebja prejelo nagrade v skupni višini 100.000 evrov. Nagrade sta podelila švicarski meteorolog Thomas Bucheli in predsednik CIPRE Dominik Siegrist.

Raznoverstnost ukrepov dokazuje, da podnebne spremembe ne poznajo praznih izgovorov.

© C. Pueschner/Zeitenpiegel

Glavne nagrade, vsakokrat po 20.000 evrov, so prejeli trije kandidati iz nemškega jezikovnega alpskega prostora. Njihovi projekti se odlikujejo po dosežkih, ki so lahko za zgled celotnemu alpskemu svetu. Nemška občina Wildpoldsried v Allgäu se zelo intenzivno ukvarja z dejavnostmi, ki se navezujejo zlasti na energijo, les in vodo. Avstrijska občina Mäder na Vorarlberškem se ne zavzema zgolj za energijsko učinkovitost, temveč svoje prebivalce in sosednje občine spodbuja, naj postanejo dejavnejši pri varovanju podnebja. Bavarska zveza za varstvo narave se je ukvarjala z renaturacijo

mokrišč, saj ta varujejo človeka pred visokimi vodami, obenem pa akumulirajo CO₂. „Zmagovalci natečaja cc.alps so zelo nazorno in učinkovito pokazali, kako se je na območju Alp mogoče z ustreznimi ukrepi lotiti posledic podnebnih sprememb,“ je ob podelitvi nagrad 6. novembra v Bernu v Švici dejal Dominik Siegrist. Nagrajencem je uspelo med seboj uskladiti varstvo podnebja, zahteve okolja, družbe in gospodarstva.

CIPRA je podelila tudi štiri denarne nagrade, vsakokrat v višini 10.000 evrov, ki so jih za svoje dosežke na področju varstva podnebja dosegli slovenske Terme Snovik, Interestna skupnost Bus alpin iz Švice, italijanska agencija KlimaHaus z Južne Tirolske ter francosko podjetje STMicroelectronics iz Grenobla. Njihovi dosežki izstopajo zlasti v primerjavi s podobnimi projekti v okviru posameznih držav. Žirija je od skupaj 160 vloženih kandidatur izbrala še šest natečajnih prispevkov iz Avstrije in Nemčije in jih ocenila kot projekte, katerim je bila v zadnjem krogu namenjena posebna pozornost. Podelitev nagrad bo potekala v okviru 14. jesenskega seminarja švicarskega sejma za gradnjo in energijo.

Natečaj je bil organiziran v sklopu projekta CIPRE „cc.alps – Podnebne spremembe: Mislimo korak vnaprej!“, ki ga financira švicarski Sklad za naravo MAV.

Več informacij o nagrajenih projektih in vseh drugih kandidaturah si lahko preberete na spletnem naslovu: www.cipra.org/cc.alps (de/fr/it/sl/en).

Vsebina

Stran 1

100.000 evrov za projekte odlične prakse na področju varstva podnebja v Alpah

Stran 2

Pozidanost pokrajine vse do alpskih dolin

Projekti gradnje cest med Italijo in Francijo

Francija: pregled izvajanja listine o trajnostnem razvoju v turističnih občinah

Naložbe smučišč v velikem slogu

Stran 3

ECONNECT – narava brez meja

Naselje podnebju prijaznih hiš in gradnja večnadstropnih lesenih hiš

Nove domneve o globinski eroziji v visokogorju

Tretja faza regulacijskih ureditev struge reke Rone: z več ali manj ekologije?

Naložbe v smučišča v velikem slogu

Stran 4

O tem in onem

Prireditve

Saj ni res, pa je...

Najpomembnejši članki:

Več na strani 2: HPozidanost pokrajine vse do alpskih dolin

Razvrednotenje švicarske pokrajine napreduje: prekomerna pozidanost pokrajine sega od Švicarske planote in se vse bolj zajeda v alpske doline in Juro.

Več na strani 3: HECONNECT – narava brez meja

4. in 5. novembra se je na Dunaju začel projekt ECONNECT – Restoring the web of life, v okviru katerega se bo 16 partnerjev iz vseh alpskih držav naslednja tri leta ukvarjalo z uresničevanjem ideje ekološke mreže v praksi.

Pozidanost pokrajine vse do alpskih dolin

Razvrednotenje švicarske pokrajine napreduje: prekomerna pozidanost pokrajine sega od Švicarske planote in se vse bolj zajeda v alpske doline in Juro, ugotavlja študija, ki je bila narejena v okviru Nacionalnega raziskovalnega programa NFP 54. Omenjena študija pojav prvič raziskuje na celotnem območju Švice in pri tem zajema več kot stoletno obdobje (zgodovinski razvoj od l. 1935 dalje, scenariji do l. 2050). Na območju švicarske planote so nepozidani otoki skorajda povsem izginili, za Juro in alpsko predgorje to velja deloma. Če so bila mestna naselja leta 1935 med seboj še vidno razmejena, pa danes že segajo globoko v zaledje. Stopnja rasti pozidanih zemljišč v Švici se je v letih 1980-2002 v primerjavi z obdobjem 1960-1980 sicer umirila, vendar pa scenariji iz študije kažejo, da se bo pozidava z veliko verjetnostjo močno povečala, če ne bodo sprejeti ustrezni protiukrepi. Raziskovalna skupina zato med drugim predlaga, da se določijo orientacijske vrednosti, značilne za regijo, na podlagi katerih bi bilo mogoče omejiti pozidanost.

Študija raziskovalne skupine Inštituta za terestrične ekosisteme na ETH Zürich je objavljena na http://www.nfp54.ch/d_news.cfm?News.Command=details&News.ID=11 (de, fr).

"Poselitvena kaša" v Švici postaja vedno gostejša, tudi v alpskih dolinah.

© Frank Schultze/Zeitungspiegel

Projekti gradnje cest med Italijo in Francijo

Italija in Francija sta že leta 2005 sklenili, da bosta zgradili nov predor pod gorskim prelazom Tenda, ki razmejuje Ligurijske in Primorske Alpe. Obstoječi predor je potreben obnove in odločno premajhen. Prebivalci in predstavniki lokalnih organov oblasti v dolinah Valle Roya/F in Val Vermentina/I se bojijo, da se bo z novim predorom promet v obeh dolinah s številni tranzitnimi cestami skozi njihove kraje še povečal. Doslej se gradbena dela še niso začela, saj jih ovirajo vedno višji stroški, birokracija in lobi, ki ga sestavljajo piemontski politiki in podjetniki in je prepričan, da med Piemontom in južno Francijo zadostuje le ena avtocesta (projekt, ki ga francoska stran ni nikoli sprejela). Čim dlje se bo z gradnjo novega tendskega predora odlašalo, toliko večja je verjetnost, da se bo začela graditi avtocestna povezava, ki bi bila draga in dolgotrajna, imela pa bi tudi usodne posledice za okolje. Za železniško progo na relaciji Torino-Cuneo-Nica, ki bi bila lahko z nekaterimi izboljšavami ustrezna alternativa cestnemu prometu, Francija in Italija ne kažeta zanimanja.

Viri in nadaljnje informacije: http://www.arpnet.it/pronto/news/documento_vie_comunicazione.pdf (it), <http://www.gir-maralpin.org/80/TdProblColTende.htm> (fr)

Francija: pregled izvajanja listine o trajnostnem razvoju v turističnih občinah

Francoska nacionalna listina o trajnostnem razvoju, nastala oktobra 2007, si prizadeva za uveljavitev načel trajnostnega razvoja v politiki turističnih občin zlasti na področju prometa, energije, vode, kmetijstva, varstva okolja in narave, saj lahko tako prispeva k prilagajanju na podnebne spremembe. Od sprejetja je dokument podpisalo 46 francoskih občin in se s tem zavezalo, da bo za svoj kraj imenovalo lokalnega predstavnika ter izdelalo oceno območja občine in akcijski načrt za naslednje desetletno obdobje.

19. novembra bodo v Chambéryju/F prvič preverili, kaj je bilo doslej storjeno na tem področju, in v ta namen na okroglo mizo povabili vse zainteresirane. Dve občini bosta predstavili tekoče aktivnosti, v drugem delu pa bo razprava tekla o trajnostnem turizmu in strukturnih spremembah na gorskih območjih.

Več informacij na http://www.actu-environnement.com/ae/agenda/manif/charte_developpement_durable_en_station_montagne_an_apres_etat_lieux_6327.php4 (fr)

Listina predpisuje ukrepe, kot so omejevanje števila drogov daljnovodov ali zmanjševanje vizualnega razvrednotenja pokrajine.

© www.pixelio.de

Naložbe v smučišča v velikem slogu

Zasneževalne naprave, kot so snežni topovi in „žirafe“, doživljajo pravi razcvet: v Avstriji se je zgodilo prvič, da so smučišča v širitev sistema umetnega zasneževanja vložila približno toliko sredstev kot v samo obnovo žičniške infrastrukture – znesek se vrti okoli 200 mio. evrov. Danes umetno zasnežujejo že dve tretjini prog. Sicer pa so intenzivna vlaganja značilna tudi za Nemčijo in Švico, kjer upravljavci pogosto poskušajo „pri življenju“ ohraniti proge, ki so zaradi vpliva podnebnih sprememb postale zeleni travniki... Letošnjo zimsko sezono nameravajo upravljavci švicarskih smučišč v nove naprave vložiti okoli 50 mio. evrov.

Tudi na francoskem smučišču Montgenèvre so poskrbeli za posodobitev svojih naprav, odprli pa so še novi del smučišča. Končni stroški bodo znašali 21 mio. evrov. Na smučarskem območju Montgenèvre je danes umetno zasnežena že polovica prog.

Vir: Augsburg Allgemeine, 16. 10. 2008; http://www.actumontagne.com/newsletter-article_753.html (fr)

ECONNECT – narava brez meja

4. in 5. novembra se je z otvoritvanim srečanjem na Dunaju začel projekt ECONNECT – Restoring the web of life, v okviru katerega se bo 16 partnerjev iz vseh alpskih držav naslednja tri leta ukvarjalo z uresničevanjem ideje ekološke mreže v praksi. Ta naj bi segala prek državnih meja ter tudi prek meja zavarovanih območij ter s tem prispevala k ohranjanju v evropskem merilu edinstvene alpske biotske raznovrstnosti, ki jo ogrožajo predvsem podnebne spremembe, fragmentacija ter uničevanje življenjskih prostorov.

Partnerji z različnih strokovnih področij in ravni se bodo soočili z izzivom, tj. premagati ovire „v glavah“ predstavnikov upravnih organov, znanstvenikov, predstavnikov NVO in zavarovanih območij. Ključno področje so dejavnosti, ki se bodo izvajale v šestih pilotnih regijah. Vsebinski okvir zagotavljajo dejavnosti, kot so vsealpska analiza zakonskih in ekoloških barrier. Pobudo za projekt ECONNECT so dale štiri vsealpske mreže – ALPARC, CIPRA, ISCAR in WWF, ki tudi same sodelujejo pri njegovem izvajanju. Projekt ECONNECT sofinancira EU v okviru programa za območje Alp.

Vir: CIPRA International; več informacij na <http://www.econnectproject.eu> (en)

Da bi odstranili ovire za živali, bo treba najprej premagati ovire v glavah ljudi.

© Universität Innsbruck/Füredner

Naselje podnebnju prijaznih hiš ter večnadstropne lesene hiše

V južnotirolskem kraju Prissiano/Prissian nastaja prvo naselje stanovanjskih hiš, ki bodo zgrajene v skladu z merili standarda KlimaHaus Gold, kar pomeni, da bodo za ogrevanje letno potrebovale le še liter olja na kvadratni meter bivalne površine – projekt Sandpichl Prissian je tako tudi prvo naselje „enolitrskih“ hiš na območju Alp. Junija prihodnje leto, ko naj bi se gradnja končala, bo v naselju šest stanovanjskih hiš, od katerih bosta dve zgrajeni iz masivnega lesa, štiri pa po sistemu skeletne konstrukcije. Za pet stanovanjskih hiš je predviden sistem ogrevanja na sekance s kotlom moči 30 kW, za eno hišo pa izraba geotermalne energije.

Prispevek k ekološki gradnji je bilo tudi izhodišče za raziskovalni projekt 8+, ki je bil predstavljen prve dni novembra. Na pobudi dunajskega arhitekturnega biroja schluderarchitektur je skupina strokovnjakov za različne panoge raziskovala področje večnadstropne lesene gradnje v urbanem prostoru. po 16 mesecih raziskovalnega dela je skupina dokazala, da je gradnja tudi do dvajsetnadstropne hiše iz lesa kot edinega nosilnega elementa možna.

Vir in več informacij na: <http://www.provinz.bz.it/lpa/285.asp?art=261256> (de/it), <http://www.architecture.at> (de/en)

Tako bi lahko izgledala večnadstropna lesena zgradba v urbanem prostoru

© schluderarchitektur

Nove domneve o globinski eroziji v visokogorju

Na jugovzhodnem delu Tibetanske visoke planote so raziskovalci odkrili, da so morenski nasipi, ki so nastali med nihanji ledenikov, skozi tisočletja prispevali k upočasnitvi globinske erozije velikih rek. Nova domneva, ki jo je pravkar objavila znanstvena revija Nature, izhaja iz dejstva, da ni, kot so domnevali doslej, le tektonsko dvigovanje vzrok za to, da se je planota ohranila do danes, denudacijo zadržujejo namreč tudi nihanja ledenikov. Po umikanju ledenika lahko rečni tok zaprejo morene. Pogosto med moreno in ledenikom nastane naravna akumulacija, v kateri se kopičijo naplavine, kar omejuje globinsko erozijo. Istočasno pomanjkanje sedimentnega tovora v rečnih tokovih pod planoto povzroča okrepitev globinske erozije.

Na podlagi te nove domneve raziskovalci predvidevajo, da tudi v Alpah morenski nasipi omejujejo globinsko erozijo v zgornjem toku rek v visokogorju.

Vir: <http://www.wsl.ch/news/> (de/fr). Bibliografija: Korup, O., Montgomery, D. R. (2008): Tibetan plateau river incision inhibited by glacial stabilization of the Tsangpo gorge. V: Nature, vol. 455, št. 7214, str. 786-789

Tretja faza regulacijskih ureditev struge reke Rone: z več ali manj ekologije?

V obdobju 2008-2030 naj bi v dolini reke Rona v švicarskem kantonu Valais izvajali številne ukrepe, ki bi pripomogli k večji protipolavni varnosti tega območja. V proračunu je za izvedbo regulacijskih ukrepov kot tudi za ukrepe ekološke sanacije (npr. širitev rečnega koridorja) zagotovljena milijarda švicarskih frankov. Če bi namreč prišlo do stoletnih voda, bi te občutno prizadele okoli 11.000 ha poselitvenega prostora in obdelanih zemljišč.

Vlada in okoljske organizacije pa imajo glede prednostnih ukrepov različno mnenje: kanton želi najprej izpeljati ukrepe za regulacijo in se šele v drugi fazi usmeriti v ekološke izboljšave. Temu nasprotujejo ugledne okoljske organizacije, kot so WWF, Pro Natura, Sklad za varstvo krajine Švice in Švicarski prometni klub, ki zahtevajo, da se poleg regulacijskih ukrepov vsaj enkrat izvede tudi širjenje rečnega koridorja. Sicer pa na velike vrzeli, ki obstajajo pri načrtovani sanaciji z ekološkega vidika, opozarja celo poročilo o presoji vplivov projekta na okolje. Vir: http://www.umwelt-oberwallis.ch/main_content/aktuelles.php (de)

O tem in onem

Uspešna mednarodna konferenca alpskih zavarovanih območij na Bledu

Trajnostni razvoj v alpskih regijah je bila osrednja tema konference z naslovom Življenje v Alpah – novi izzivi, na kateri je med 8. in 10. oktobrom na sedežu Triglavskega narodnega parka na Bledu sodelovalo preko 100 udeležencev iz različnih zavarovanih območij v Alpah in drugod. Konferenca je bila priložnost za okrepitev sodelovanja med zavarovanimi območji, izmenjavo izkušenj in znanj ter za oblikovanje skupnih projektov.

Več o mednarodni konferenci na: http://www.tnp.si/news/more/zavarovana_obmoja_o_izzivih_v_alpah/

Ronski ledenik bo izginil do leta 2100

Na podlagi zapletenih računalniških simulacij znanstveniki švicarskih tehniških visokih šol v Lozani in Zürichu (ETH) napovedujejo, da bo Ronski ledenik v kantonu Valais do leta 2100 izginil. Glede na napovedi, ki veljajo za razvoj podnebnih razmer v prihodnje, je celo možno, da se bo to zgodilo še prej. Novi računalniški model omogoča natančnejše napovedi kot dosedanje kvalitativne ocene. Pri simulaciji so bili analizirani podatki o podnebjju in gibanju ledeniške gnote od leta 1874 dalje, rezultati pa projicirani v prihodnost.

Vir: <http://actualites.epfl.ch/presseinfo-com?id=609> (de/fr/en)

Obseg tovarnega prometa prek brennerskega prelaza še naprej narašča

Poročilo o prometu na Tirolskem za leto 2007, ki je izšlo pred kratkim, med drugim ugotavlja, da se je na brennerskem prelazu tranzitni cestni tovorni promet povečal za 5 %. To pomeni, da vsakih 14,4 sekund tirolski prelaz prevozi en tovornjak. Skupaj to pomeni, da je 2,175 mio. vozil po cesti prepeljalo 35 mio. ton blaga. Na obeh glavnih čezalpskih prometnicah v Švici (Gotthard in San Bernardino) se je leta 2007 cestni promet povečal za 8 %, kar znaša 1.125.000 tovornih vozil.

Prometno poročilo je objavljeno na: <http://www.tirol.gv.at/themen/verkehr/verkehrsplanung/publikationen> (de)

Prireditve

Konferenca: **Izkoriščanje vetrne energije**. 14.11.2008, Velenje/SI; Jezik: sl. Organizirata: KSENA, Skupnost občin Slovenije (SOS). Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.kssena.si/?l=si&m=menu&a=content&id=7> (si)

6. mednarodna konferenca v okviru TERESA in ETUDE: **Rural potentials for regional development**. Dunaj/A, 27.-28. 11. 2008. Jezik: en. Organizira: TERESA.

Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.teresa-eu.info/conference> (en)

Znanstvena delavnica: **SWOMM 2008. Mountain Mobility and Transport**. Bolzano/I, 11. 12. 2008. Jezik: en. Organizira: EURAC-Research.

Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.berggebiete.ch/veranstaltungen/mobilitaet-alpenstaedte-dez08-italien.html> (en)

1. skupščina članov v I. 2009 in otvoritvena slovesnost ob razglasitvi mesta Bolzano/Bozen za alpsko mesto leta 2009. Bolzano/I, 30.-31. 1. 2009. Jeziki: de, fr, it, sl. Organizira: Društvo Alpsko mesto leta.

Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.alpskomesto.org/> (de/fr/it/sl)

Mednarodni kongres: **Transformation, Innovation and Adaptation for Sustainability**. Ljubljana/SI, 29. 6.-2. 7. 2009. c. Organizira: European Society for Ecological Economics.

Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.euroecolecon.org/> (en)

Saj ni res, pa je...

...Žičniško podjetje, ki se pritožuje zaradi manjšega prometa?

Smučarske proge, ki so kljub umetnemu snegu zaprte, smučarji, ki so ostali doma? No ja, bo pač treba osvojiti nov segment gostov.

Finci pri tem že prednjačijo: tamkajšnje žičniško podjetje je v eno od gondol, ki vozi na Ylläs-Fjäll, vgradila pravo savno in to prvo na svetu. Kdor se je doslej na poti na Ylläs želel kopati v lastnem znoju, je moral to storiti peš. Po novem bo to možno tudi v lebdečem stanju in to na poti navzgor (ali pa tudi navzdol), saj električna peč v gondolski savni poskrbi za pravo paro. Kabina je seveda zunaj in znotraj tradicionalno obita z lesom in v njej je prostora za štiri osebe. Če ne prej, se je mogoče vsaj na zgornji postaji povaljati v snegu, če je sila, tudi v umetnem. Sedaj je treba poskrbeti le še za gondolo s solarijem in masažno kadjo in podjetje bo preskrbljeno za vekomaj! Vir:

<http://www.nordicpress.de/2008/08/27/einzigartige-sauna-gondel-in-yllas> (de)